

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudců Mgr. Kateřiny Kozákové a Mgr. Ondřeje Hrabce ve věci

žalobkyně: H. A., nar. X
st. přísl. X
bytem X

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra
se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7 – Holešovice

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu ze dne 9. 1. 2025, zaevidovanou pod č. j. OAM-0002156/DO-2025, jako nepřijatelnou

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobkyni vrátil dne 9. 1. 2025 její žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod č. j. OAM-0002156/DO-2025, jako nepřijatelnou, **byl nezákonný**.
- II. Žalovanému **se zakazuje** pokračovat v porušování práv žalobkyně a **přikazuje se** mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu ze dne 9. 1. 2025, zaevidovanou pod č. j. OAM-0002156/DO-2025.
- III. Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

IV. Žalovaný **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobkyně je občankou Ukrajiny. Žalobkyně dne 9. 1. 2025 podala žalovanému žádost o dočasnou ochranu na formuláři, jenž se standardně užívá pro podávání žádosti o dočasnou ochranu dle zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina.“). Ve formuláři uvedla, že na území států EU vstoupila v Polsku dne 8. 1. 2025, že v období od 7. 4. 2022 do 31. 3. 2023 byla držitelkou dočasné ochrany v České republice, že dne 24. 2. 2022 pobývala v Izraeli a že o dočasnou ochranu v jiném členském státě Evropské unie nežádala. Žalovaný podanou žádost vyhodnotil jako nepřijatelnou, jelikož nebylo prokázáno, že žadatelka je osobou podle § 3 Lex Ukrajina. Proti tomuto úkonu žalovaného ze dne 9. 1. 2025 žalobkyně brojí podanou žalobou na ochranu před nezákonným zásahem.
2. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá vydání rozsudku, kterým by soud konstatoval, že zásah žalovaného spočívající v tom, že jí dne 9. 1. 2025 vrátil žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, byl nezákonný. Zároveň požaduje, aby soud zakázal žalovanému pokračovat v porušování jejích práv, a přikázal žalovanému, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalované

3. **Žalobkyně** považuje postup žalovaného dle § 5 odst. 2 Lex Ukrajina, který vylučuje soudní přezkum, za rozporný s právem na účinnou právní ochranu, jak ji zakotvuje čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 29 směrnice o dočasné ochraně¹.
4. Žalobkyně opustila Ukrajinu dne 23. 2. 2022, tedy o jeden den dříve než v den, který je dle prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382² určen jako den počátku ruské invaze na Ukrajinu a den rozhodující pro nárok na dočasnou ochranu. Žalobkyně však v tento den opustila Ukrajinu z toho důvodu, že je profesí letuška a dne 23. 2. 2022 od 18:00 byla na palubě plánovaného letu Kyjev [mez. letiště Boryspil] - Tel Aviv – Kyjev [Boryspil]³ Toto letadlo se mělo ještě v noci vracet zpět do Kyjeva, kvůli počátku invaze byl však zpáteční let zrušen, letadlo čekalo tři dny v Tel Avivu a následně bylo odkloněno do Španělska na letiště Catellón de la Plana. Šlo o let bez cestujících, letěla pouze posádka (stejná jako v předchozím letu), účelem bylo odstavit letadlo na bezpečném letišti. Ze Španělska pokračovala žalobkyně do České republiky, kde 7. 4. 2022 získala dočasnou ochranu podle Lex Ukrajina. V České republice žalobkyně žila do listopadu 2022, pracovala jako letuška ve společnosti Smart Wings. Poté se vrátila zpět na Ukrajinu, kde žil její přítel, současný manžel, pan V. A. Nyní se rozhodli žít s manželem oba v České republice, manžel dočasnou ochranu získal,

¹ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími

² Rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, kterými je Česká republika vázána

³ Ve většině důkazů figuruje ještě rovné jméno žalobkyně H. CH.

žalobkyně už ji však podruhé (žádost ze dne 9. 1. 2025) nezískala s odůvodněním, že dne 24. 2. 2022 nebyla na Ukrajině. O dočasnou ochranu z důvodu sloučení rodiny žalobkyně žádat nemůže, neboť § 51 zákona č. 221/2003 Sb. o dočasné ochraně (dále „zákon o dočasné ochraně“) předpokládá trvání manželství v době, kdy nastaly skutečnosti odůvodňující poskytnutí dočasné ochrany. Ačkoli žalobkyně s manželem již tehdy spolu trvale žili, manželství uzavřeli až 18. 10. 2024.

5. Nezákonnost zásahu žalobkyně spatřuje ve vrácení její žádosti pro nepřijatelnost z důvodu, že se ke dni 24. 2. 2022 nenacházela na území Ukrajiny. Žalobkyně nepopírá, že pod definici prováděcího rozhodnutí Rady nespadá, protože Ukrajinu opustila o den dříve. V této souvislosti nicméně upozorňuje na bod 14 odůvodnění prováděcího rozhodnutí Rady, jež zní následovně: „(...) V této souvislosti by členské státy měly být vybízeny k tomu, aby zvážily rozšíření dočasné ochrany na osoby, které z Ukrajiny uprchly krátce před 24. únorem 2022 v důsledku nárůstu napětí nebo které se těsně před tímto datem ocitly na území Unie (například na dovolené nebo z pracovních důvodů) a v důsledku ozbrojeného konfliktu se na Ukrajinu nemohou vrátit“. Obdobně se vyjadřují na str. 5 i Operační pokyny k provádění prováděcího rozhodnutí Rady č. 2022/C 126 I/OI (dále jen „operační pokyny“).
6. Žalobkyni od toho, aby spadala do působnosti prováděcího rozhodnutí, tedy dělí pouhých 5 hodin času. Většinu této doby (3 hodiny) byla navíc na palubě ukrajinského letadla, tedy v rámci principu jurisdikce státu registrace byla až do momentu přistání letadla v Izraeli pod ukrajinskou jurisdikcí.
7. Dočasná ochrana jí navíc v dubnu 2022 byla bez problémů udělena. I v rámci principu právní jistoty by měl žalovaný k její žádosti přistupovat stejně jako v roce 2022. Pro úplnost žalobkyně dodává, že od minulého udělení dočasné ochrany v ČR neměla udělenou dočasnou ochranu, vízum ani jiné pobytové oprávnění v jiném státě, ani o dočasnou ochranu, vízum či pobytové oprávnění v jiném státě nežádala.
8. Vzhledem k tomu, že i samo prováděcí rozhodnutí Rady 2022/382 vybízí k tomu, aby členské státy udělovaly dočasnou ochranu osobám, které opustily Ukrajinu krátce před 24. 2. 2022, a žalobkyně ji opustila opravdu velmi krátce před tímto datem, domnívá se, že by měl žalovaný její žádost posoudit a dočasnou ochranu jí podruhé udělit.
9. **Žalovaný** ve vyjádření k žalobě připustil, že žaloba na ochranu proti nezákonnému zásahu je zřejmě přípustná, neboť postup při vyřizování žádosti o dočasnou ochranu je obdobný někdejšímu postupu zastupitelského úřadu při zjišťování nepřipustnosti žádosti o udělení dlouhodobého víza podle § 53 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 14. 8. 2017. Ve vztahu k institutu nepřipustnosti žádosti o udělení dlouhodobého víza totiž judikatura dovodila, že proti postupu zastupitelského úřadu, jímž vyhodnotil žádost o udělení dlouhodobého víza jako nepřipustnou, lze brojit právě zásahovou žalobou (například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. července 2017, č.j. 6 Azs 236/2016 - 38).
10. Žádost žalobkyně o udělení dočasné ochrany je ovšem nepřijatelná z důvodu uvedeného v § 5 odst. 1 písm. b) Lex Ukrajina, protože žalobkyně není osobou, na kterou se povinně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady 2022/382. Žalovaný si je vědom, že žalobkyni již jednou dočasnou ochranu udělil, jednalo se ovšem o dobu krátce po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině, kdy byl ze strany Evropské unie doporučen postup (srov. Operační pokyny), aby dočasná ochrana byla udělována i těm občanům Ukrajiny, kteří se sice dne 24.

2. 2022 nenacházeli fyzicky na území Ukrajiny, nicméně nenacházeli se na jejím území pouze proto, že krátce před tímto datem z Ukrajiny vycestovali, což je i případ žalobkyně, která se před dnem 24. 2. 2022 z pracovních důvodů ocitla na území třetí země. V současné chvíli však již nejde o období krátce po vypuknutí konfliktu a žalovaný je povinen trvat na dodržení podmínky, aby byla dočasná ochrana udělena osobám, které se ke dni 24. 2. 2022 nacházeli na území Ukrajiny. Navíc žalobkyně dle svého vlastního tvrzení sice využívá práva na dočasnou ochranu, nicméně činí tak nikoli z důvodu, aby v ČR hledala ochranu, ale aby zde mohla společně pobývat se svým manželem. Sama žalobkyně totiž v žalobě uvedla, že v listopadu 2022 se vrátila na území Ukrajiny, kde žil její přítel (pozn. nyní manžel) pan V. A., nar. X, st. přísl. Ukrajina. A že se s manželem rozhodli žít v České republice. Žalovaný v Cizineckém informačním systému eviduje, že panu V. A. byla dne 10. 12. 2024 udělena dočasná ochrana. U žalobkyně pak nejsou dány ani podmínky pro udělení ochrany z důvodu sloučení rodiny podle § 51 zákona o dočasné ochraně, když k uzavření manželství došlo až dne 18. 10. 2024, tedy nikoli v době, kdy došlo k událostem vedoucím k hromadnému přílivu vysídlených osob na území.

III. Posouzení žaloby

11. Městský soud v souladu s § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal popsany skutkový děj. Vycházel při tom ze skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí (§ 87 odst. 1 část věty před středníkem s. ř. s. O věci rozhodl bez jednání, jelikož s takovým postupem žalobkyně i žalovaný vyjádřili souhlas, resp. nevyjádřili nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Žalobkyně v podané žalobě označila přílohy, které však nenavrhla k provedení důkazem. Ve věci podstatné skutečnosti plynou z předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Pro rozhodnutí městského soudu je podstatná toliko žádost žalobkyně o udělení dočasné ochrany, kterou předložila v žalobě a je součástí i předloženého správního spisu. Mezi stranami nebylo zároveň sporné, že žalobkyně se ke dni 24. 2. 2022 nezdržovala na území Ukrajiny, když v té době byla při výkonu svých pracovních povinností v Izraeli. Současně nebylo sporné ani to, že žalobkyně již jednou (v období od 7. 4. 2022 do 31. 3. 2023) dočasnou ochranou v České republice disponovala a že se v listopadu 2022 se vrátila na Ukrajinu, kde pobývala až do ledna 2025. Podruhé požádala o dočasnou ochranu v členském státě EU (v České republice) dne 9. 1. 2025. Rovněž veškeré další skutečnosti uváděné žalobkyní v žalobě nejsou mezi účastníky sporné (svatba s panem V. A., obdržení dočasné ochrany v ČR panem V. A.).
12. Městský soud na úvod poznamenává, že přestože § 5 odst. 2 Lex Ukrajina vylučuje ze soudního přezkumu vrácení nepřijatelné žádosti cizinci, Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, čj. 1 Azs 174/2024-42, jednoznačně potvrdil, že vrácení žádosti o dočasnou ochranu ministerstvem z důvodu její nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 Lex Ukrajina lze přezkoumat (srov. bod [25] citovaného rozsudku).
13. V posuzované věci je sporné právní posouzení, a to, zda státní příslušník Ukrajiny, který ke dni 24. 2. 2022 pobýval v rámci plnění pracovních úkolů mimo území Ukrajiny, nicméně následně, v době trvajících válečného konfliktu, se na Ukrajinu vrátil, a poté požádal o udělení dočasné ochrany, spadá pod okruh osob uvedených v § 3 Lex Ukrajina.

14. K vlastnímu věcnému posouzení žaloby soud nejprve připomíná, že ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, č. 603/2005 Sb. NSS).
15. První, druhou, čtvrtou a pátou podmínku má soud za splněnou; nemá pochybnosti o tom, že vrácení žádosti směřuje přímo proti žalobkyni a že neudělení dočasné ochrany ji zkracuje na právech. Podstatou sporu je splnění třetí podmínky – zda šlo o zásah zákonný či nikoli.
16. Podle § 5 odst. 1 písm. b) Lex Ukrajina je žádost nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který není uveden v § 3. V § 3 uvedeného zákona jsou vymezeny osoby, na něž se zákon (dočasná ochrana) vztahuje. Podle § 3 odst. 1 uděluje žalovaný dočasnou ochranu cizincům, na které se povinně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady.
17. V prováděcím rozhodnutí Rady 2022/382, jež aktivovalo stav hromadného přílivu osob, jak jej předpokládá směrnice o dočasné ochraně, jsou takové osoby vymezeny zejména jako ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022, kteří byli z Ukrajiny vysídleni dne 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil [čl. 2 odst. 1 písm. a)].
18. Pro přiznání ukrajinskému státnímu příslušníku postavení osoby oprávněné podle § 3 Lex Ukrajina je tak zapotřebí kumulativního splnění podmínky (i) pobytu na Ukrajině před 24. 2. 2022 a (ii) vysídlení z Ukrajiny dne 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil.
19. Výkladem pojmu „pobývání na Ukrajině“ se již správní soudy zabývaly. V rozsudku ze dne 2. 11. 2023, č. j. 11 A 111/2023-62 městský soud konstatoval, že „Z užití pojmu „pobývat“ (nikoli zdržovat se či nacházet se) lze dovodit, že by mělo jít o dlouhodobější a stálejší pobyt, tj. žadatel by skutečně měl na Ukrajině pobývat dlouhodobě, mít tam bydliště, tržiště svých zájmů, žít tam a podobně.“ (shodně též rozsudky městského soudu ze dne 17. 8. 2023, č. j. 18 A 54/2023-32, ze dne 2. 11. 2023, č. j. 11 A 111/2023-62 či a ze dne 26. 3. 2024, č. j. 15 A 137/2023-46 a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2025, čj. 4 Azs 225/2024-20 či ze dne 7. 3. 2025, čj. 5 Azs 72/2024-21).
20. Pokud jde o splnění této podmínky, žalovaný nespороval, že žalobkyně na území Ukrajiny přede dnem vypuknutí válečného konfliktu dlouhodobě pobývala. Mezi stranami nebylo sporu ani o tom, že důvodem její fyzické nepřítomnosti na Ukrajině dne 24. 2. 2022 byl toliko výkon jejího povolání, kdy se jako letuška účastnila mezinárodního letu z Kyjeva do Tel Avivu a zpět. Podmínku „pobývání“ na území Ukrajiny přede dnem 24. 2. 2022 má tedy soud za splněnou.
21. Druhou podmínkou pro přiznání účastníku řízení postavení osoby oprávněné podle § 3 Lex Ukrajina je zjištění, zda k vysídlení žalobkyně z Ukrajiny došlo dne 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil. Žalovaný přitom dospěl k závěru, že nebyla-li žalobkyně přítomna na území Ukrajiny dne 24. 2. 2022

(neboť v té době byla na pracovní cestě v zahraničí), k jejímu „vysídlení“ došlo přede dnem 24. 2. 2022 a druhá podmínka čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382 nebyla splněna. V posuzované věci není sporné, že žalobkyně požádala o udělení dočasné ochrany v České republice celkem dvakrát, přičemž poprvé tak učinila krátce po vypuknutí válečného konfliktu, z území bezpečné třetí země. Po druhé tak učinila při útěku z Ukrajiny dne 8. 1. 2025. Přesto žalovaný při vyřizování její žádosti o dočasnou ochranu tuto skutečnost pominul a ve svých závěrech vycházel pouze ze skutečnosti, že dne 24. 2. 2022 se žalobkyně na území Ukrajiny fyzicky nezdržovala. Žalovaným přijatý výklad čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382 založený na skutečnosti, že pro posouzení přijatelnosti žádosti je rozhodný toliko okamžik, kdy žalobkyně poprvé v souvislosti s válečným konfliktem opustila území Ukrajiny, soud považuje za nepřijatelný.

22. Již z návětí čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, pokud jde o splnění podmínky „vysídlení“, totiž vyplývá, že k vysídlení musí dojít buď dne 24. 2. 2022 nebo **později po tomto datu**. Přičemž samotný počet „vysídlení“ není prováděcím rozhodnutím Rady nijak limitován.
23. Z bodu (11) Preambule prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382 vyplývá, že *„Účelem tohoto rozhodnutí je zavést dočasnou ochranu ukrajinských státních příslušníků, kteří pobývali na Ukrajině a kteří byli počínaje dnem 24. února 2022 vysídleni v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den začala.“* Smyslem této podmínky je tedy poskytnout dočasnou ochranu osobám, které z území Ukrajiny uprchli až po vstupu ruských ozbrojených sil na její území. Platnost dočasné ochrany byla dle bodu (21) Preambule navrhována na dobu jednoho roku, s automatickým prodloužením o další rok. Ukončení platnosti pak bylo podmiňováno zjištěním, že situace na Ukrajině umožňuje osobám, jimž byla dočasná ochrana udělena, bezpečný a trvalý návrat [srov. bod (21) Preambule: *„V souladu se směrnicí 2001/55/ES by dočasná ochrana měla trvat nejprve jeden rok. Pokud není ukončena podle čl. 6 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice, mělo by být její trvání automaticky prodlouženo o období v délce šesti měsíců, avšak nejdéle o jeden rok. Komise bude situaci neustále monitorovat a přezkoumávat. Kdykoli může Radě navrhnout dočasnou ochranu ukončit na základě zjištění, že situace na Ukrajině umožňuje osobám, jimž byla dočasná ochrana poskytnuta, bezpečný a trvalý návrat, nebo navrhnout, aby Rada dočasnou ochranu prodloužila až o jeden rok.“*] Bezpečný a trvalý návrat je pak třeba vykládat tak, že bezpečnostní situace země bude ustálena natolik, že navracejícím se osobám zajistí možnost požívat ve své zemi původu aktivních práv, která jí poskytnou šanci, že v její zemi původu budou naplněny její základní potřeby, a možnost znovu se začlenit do společnosti. Do ukončení doby trvání platnosti a účinnosti prováděcího rozhodnutí Rady, je tedy třeba dočasnou ochranu osobám ohroženým konfliktem na Ukrajině poskytovat.
24. Ochrana poskytovaná prováděcím rozhodnutím Rady automaticky trvala ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně do 4. března 2024. Z důvodu trvajících ozbrojeného konfliktu byla dočasná ochrana dále prodloužena prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2023/2409 ze dne 19. října 2023 o další rok, tj. do 4. března 2025. Z důvodu přetrvávající obtížné humanitární situace, celkové nestability a nejistotě ohledně situace na Ukrajině v důsledku útočné války Ruska, včetně intenzivnějších a opakovaných leteckých útoků proti civilnímu obyvatelstvu po celé zemi Rada EU dnem 25. června 2024 přijala další prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2024/1836, kterým se dočasná ochrana prodlužuje do

4. března 2026 [srov. bod (7) Preambule prováděcího rozhodnutí Rady 2023/2409 podle kterého bylo prodloužení ochrany přijato z důvodu, že „nelze vyloučit další rozsáhlý příliv osob, a to kvůli obtížné humanitární situaci, celkové nestabilitě a nejistotě ohledně situace na Ukrajině v důsledku útočné války Ruska, včetně intenzivnějších a opakovaných leteckých útoků proti civilnímu obyvatelstvu po celé zemi. Přetrvává riziko eskalace. Zároveň přetrvává riziko pro účinné fungování vnitrostátních azylových systémů, pokud by dočasná ochrana brzy skončila a všechny osoby, které jí požívají, by požádaly o mezinárodní ochranu najednou”. Prodloužení dočasné ochrany bylo dle (8) Preambule odůvodněno též tím, že: “Vzhledem k tomu, že se vysoký počet vysídlených osob v Unii požívajících dočasné ochrany pravděpodobně nesníží, dokud bude válka proti Ukrajině pokračovat, je prodloužení dočasné ochrany nezbytné k řešení situace osob, které v současné době požívají dočasné ochrany v Unii nebo které budou tuto ochranu potřebovat od 5. března 2025. Dočasná ochrana poskytuje okamžitou ochranu a přístup k harmonizovanému souboru práv a zároveň omezuje formality v situaci hromadného přílivu osob do Unie na minimum. Prodloužení dočasné ochrany rovněž pomůže zajistit, aby azylové systémy členských států nebyly přetíženy výrazným nárůstem počtu žádostí o mezinárodní ochranu, které by mohly podat osoby požívající dočasnou ochranu do 4. března 2025, pokud by dočasná ochrana do té doby skončila, nebo osoby prchající před válkou na Ukrajině, které přijdou do Unie po tomto datu a před 4. březnem 2026.”]

25. Situace odůvodňující pokračování dočasné ochrany osobám, kterou byly či budou vysídleny z Ukrajiny, tedy stále trvá. Z citovaných bodů Preambule k prováděcímu rozhodnutí Rady 2023/2409 je přitom zřejmé, že prováděcí rozhodnutí počítá nejen s osobami, které již vysídleny byly, ale též s těmi, které v souladu s čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady ještě vysídleny budou. Soud opakuje, že ani jazykovým ani účelovým způsobem výkladu směrnice o dočasné ochraně či obou citovaných prováděcích rozhodnutí Rady tedy nelze dojít k závěru, že pojem vysídlení je třeba chápat jako akci jednorázovou. Účelem prováděcího rozhodnutí Rady je totiž poskytnout ochranu všem ukrajinským státním příslušníkům bez rozdílu, zda tyto osoby území Ukrajiny opustily v počátečním stadiu válečného konfliktu nebo kdykoli později v jeho průběhu, a zda tak učinili jednorázově či opakovaně. Samotná skutečnost, že dochází k opakovanému opouštění a návratu na Ukrajinu je přitom i lidsky zcela pochopitelná a reálně existující (za všechny soud uvádí příklad na věci nedávno posuzované Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 1. 4. 2025, čj. 5 Azs 273/2023-27, kde matka žalobce nejdříve obdržela dočasnou ochranu v ČR, poté ji obdržela v Nizozemí, poté se vrátila na Ukrajinu a poté opětovně požádala o dočasnou ochranu v ČR). Je obecně známou skutečností, že po celou dobu trvání konfliktu se s proměnlivou intenzitou opakují útoky na infrastrukturu země i její civilní obyvatele. Naposledy k intenzivním útokům na civilní obyvatelstvo došlo i v době bezprostředně předcházející dni vydání tohoto rozsudku. Žalobkyni jistě nelze klást k tíži, vrátila-li se v průběhu trvajících konfliktu zpět na Ukrajinu, jelikož mohla být názoru, že se situace alespoň částečně stabilizovala, a poté z důvodu trvajících (a zintenzivňujících se) útoků z Ukrajiny opět odešla. Bezpečnostní situace na Ukrajině je stále nestabilní, o čemž svědčí i prodloužení dočasné ochrany poskytované na základě prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, a proto je třeba tuto formu ochrany poskytnout i osobám, která z Ukrajiny prchají opakovaně. Přičemž v souladu s účelem prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382 je třeba při posuzování okamžiku vysídlení posuzovat opuštění Ukrajiny časově bezprostředně předcházející podání žádosti.

26. Soud tedy shrnuje, že pojem vysídlení ve smyslu čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady je třeba vykládat jako jakékoli, a to i opakované, opuštění státu, k němuž došlo v době od 24. 2. 2022 v důsledku válečného konfliktu.
27. Z nesporných tvrzení účastníků v dané věci vyplynulo, že žalobkyně opustila území Ukrajiny celkem dvakrát. Žalobkyně v době od 27. 8. 2013 do 12. 4. 2023 pracovala jako letuška pro Ukrajinské národní aerolinie, přičemž bezprostředně před vypuknutím válečného konfliktu, dne 23. 2. 2022, se zúčastnila letu z Kyjeva do Tel Avivu. V Tel Avivu se pak žalobkyně nacházela i v den vypuknutí válečného konfliktu, tj. dne 24. 2. 2024 a setrvala zde až do 26. 2. 2022, kdy let byl odkloněn do Španělska. Žalobkyně se na Ukrajinu nevrátila a dne 7. 4. 2022 obdržela dočasnou ochranu v České republice. V České republice setrvala do listopadu 2022, poté se vrátila zpět na Ukrajinu. Zde pobývala do doby, kdy se opětovně rozhodla Ukrajinu opustit a žádat o dočasnou ochranu v České republice (na území členského státu EU žalobkyně vstoupila dne 8. 1. 2025, žádost o dočasnou ochranu v ČR podala dne 9. 1. 2025).
28. Poprvé tak došlo k opuštění z Ukrajiny ze strany žalobkyně v době bezprostředně před vypuknutím válečného konfliktu.
29. Podruhé (tedy v případě, který je předmětem této žaloby) žalobkyně opustila území Ukrajiny v důsledku trvajícího válečného konfliktu na počátku roku 2025. Dne 9. 1. 2025 požádala o udělení dočasné ochrany v ČR. K „vysídlení“ žalobkyně z území Ukrajiny tedy v tomto druhém případě došlo v době po 24. 2. 2022, přičemž důvody, pro které tak učinila jsou stále stejné (trvající vojenská invaze ruských ozbrojených sil). Jak již soud opakovaně uvedl, právě ruská vojenská agrese na Ukrajině byla rozhodným důvodem, pro který byla směrnice o dočasné ochraně aktivována, a pokud tento důvod stále trvá, je dle mínění soudu nerozhodné, v jakém okamžiku trvající ruské agrese se státní příslušník Ukrajiny rozhodne svou zemi opustit či zda tak učiní opakovaně.
30. Jelikož obě podmínky pro posouzení žalobkyně jako osoby, na níž se povinně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady 2022/382, byly v případě žalobkyně splněny, soud shledal postup žalovaného, který žádost žalobkyně o dočasnou ochranu ze dne 9. 1. 2025 vrátil jako nepřijatelnou podle § 5 odst. 1 písm. b) Lex Ukrajina, nezákonným.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

31. Soud shrnuje, že soudní výluka je ve vztahu k důvodům nepřijatelnosti podle ustanovení § 5 odst. 1 Lex Ukrajina v rozporu s evropským právem a nelze ji aplikovat. Proto soud žalobu projednal a shledal, že je důvodná. Žalobkyně v rámci řízení prokázala, že je osobou, na níž se povinně vztahuje čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, neboť k jejímu opětovnému vysídlení z Ukrajiny došlo po 24. 2. 2022 v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil. Z tohoto důvodu soud podle ustanovení § 87 odst. 2 věta první s. ř. s. určil, že zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobkyni vrátil dne 9. 1. 2025 její žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod č. j. OAM-0002156/DO-2025, z důvodu nepřijatelnosti žádosti, byl nezákonný, žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobkyně a současně mu přikázal, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobkyně o udělení dočasné ochrany, zaevidované pod č. j. OAM-0002156/DO-20255. Žádost žalobkyně tudíž bude nutné věcně projednat a v případě splnění podmínek pobytové oprávnění vydat.

32. O nákladech řízení rozhodl soud (výrokem III a IV) podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla s žalobou v celém rozsahu úspěšná, nicméně žádné náklady spojené s podanou žalobou soudu nevyčísila ani nedoložila, tudíž jí soud žádné náklady nepřiznal; neúspěšný žalovaný pak nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 20. června 2025

JUDr. Ladislav Hejtmánek v.r.
předseda senátu